

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้างทั้งในระดับประเทศระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด เกือบทุกจังหวัดของประเทศไทยโดยผลกระทบด้านเศรษฐกิจในระดับมหภาคนั้น ส่งผลให้อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจไทยจะติดลบ โดยเฉพาะต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ต้องสูญเสียรายได้กว่า 1.89 ล้านล้านบาท รวมถึงผลกระทบต่อกลุ่มห่วงโซ่อุปทานสำคัญของไทยอย่างกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม ที่สำคัญต่อภาคการส่งออกของไทยอีกด้วย ซึ่งผลกระทบดังกล่าวเป็นลูกโซ่ไปทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นภาวะแรงงานตกงานเป็นจำนวนมาก โดยมีการคาดการณ์ด้านเศรษฐกิจของไทยคงจะได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ไปอีกนานพอสมควร ในระดับจุลภาคจำนวนยอดคนตกงานที่พุ่งสูงสุด ทำให้มีผลกระทบต่ออำนาจการใช้จ่ายของประชาชน (สำนักข่าวอิสรา, 2563) รายได้ของครัวเรือนที่ลดลงท่ามกลางภาวะค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ มีเงินออมลดลงหลังดึงเงินที่เก็บออมมาใช้จ่ายเพื่อการ ดำรงชีพ ครัวเรือนมีความกังวลต่อภาวะเศรษฐกิจและการครองชีพของตนเอง โดยเฉพาะประเด็นเรื่องรายได้และการมีงานทำ ค่าใช้จ่าย (ไม่รวมหนี้สิน) และเงินออมของตนเอง (สำนักข่าวอิสรา, 2563) สำหรับผลกระทบด้านสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI) คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศไทย (IHPP) และทีมงานด้านข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ (UN Joint Team on Data) เผยผลสำรวจผลกระทบโควิด-19 ด้านสังคมพบว่า ร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการแพร่ระบาดของโรคส่งผลกระทบต่อการทำงาน ชีวิตประจำวันมาก โดยเฉพาะด้านการเดินทาง การซื้อสินค้าเพื่ออุปโภคและบริโภค และการเข้ารับวิกฤตการณ์ครั้งนี้เป็นวิกฤตที่กระทบภาคเศรษฐกิจที่เป็นภาคการผลิต ผลกระทบต่อการเติบโต จะขึ้นอยู่กับท่าทีของทั่วโลกในการตอบสนองและควบคุมการระบาดใหญ่ รวมทั้งสถานะของห่วงโซ่อุปทานโลก ผลกระทบสำคัญที่สุดคือ ผลกระทบต่อความสามารถของธุรกิจในการจ้างแรงงาน ซึ่งการตกงานและการถูกลดชั่วโมงทำงานจะส่งผลต่อรายได้ครัวเรือน และก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามมา ระยะเวลาและความรวดเร็วในการฟื้นตัวจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยและยังเป็นเรื่องที่ไม่แน่นอน การตอบสนองต่อการแพร่ระบาดจนกระทั่งบัดนี้ ประเทศส่วนใหญ่ต่างหันกลับมาสนใจตนเอง โดยดำเนินนโยบายเพื่อบรรเทาผลกระทบฉับพลันของวิกฤตต่อเศรษฐกิจและประชากรของตน ในประเทศไทยก็มีสัญญาณเตือนว่า มีการผันงบประมาณไปจากการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อต่อสู้และรับมือกับวิกฤตครั้งนี้เช่นกัน อย่างไรก็ตามความร่วมมือระดับภูมิภาคจะช่วยให้ประเทศต่าง ๆ สามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ด้วยการทำงานข้ามพรมแดนในการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในการควบคุมการแพร่ระบาด การลดผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อธุรกิจและคนยากจน รวมทั้งเลือกมาตรการและแนวปฏิบัติที่ดีในการรับมือกับผลกระทบของการ

ระบาดใหญ่และกระตุ้นการเติบโตต่อไปในระยะ 2-3 ปีข้างหน้า (EIU, 2020) การเติบโตคาดการณ์ตรงกันว่าจะเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยระยะสั้นในประเทศไทย แต่พยากรณ์ระดับการตกต่ำและความรวดเร็วในการฟื้นตัวต่างกัน โดยคาดว่าอัตราเศรษฐกิจหดตัวทั่วโลกจะอยู่ที่ร้อยละ 3 ซึ่งรุนแรงกว่าวิกฤตการณ์ทางการเงินปี 2551-2552 เป็นอันมาก ทั้งนี้ถ้าการระบาดใหญ่ทุเลาเบาบางลงในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 และการกักกันค่อย ๆ คลี่คลายลง เศรษฐกิจโลกคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 5.8 ในปี 2564 (IMF, 2020) ธนาคารโลกคาดการณ์การหดตัวร้อยละ 10 ในปี 2563 โดยคาดว่าจะฟื้นตัวสู่ระดับผลผลิตก่อนวิกฤตโควิด-19 ได้ในปี 2565 (World Bank Group, 2020) ซึ่งเทียบจากการเติบโตร้อยละ 4.1 ในปี 2564 สำหรับการคาดการณ์อื่น ๆ มองว่าจะมีการหดตัวรุนแรงกว่านั้นเป็นอย่างมาก ทั้งการฟื้นตัวก็รวดเร็วกว่า โดยระบุว่าจะมีการลดลงร้อยละ 6.7 ในปี 2563 และมีอัตราการฟื้นตัวร้อยละ 6.1 ของการเติบโตในปี 2564 (Santander, 2020) ประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจหยุดชะงักอย่างหนักรวมทั้งการท่องเที่ยวแทบทั้งหมดเช่นกัน จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ต้องปิดพื้นที่เสี่ยง ปิดเมือง ปิดประเทศ ธุรกิจหยุดชะงัก กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก การบริโภคในประเทศลดลง ลดการจ้างงาน ลดชั่วโมงทำงาน ส่งผลให้รายได้ครัวเรือนลดลง และส่งผลต่อ GDP โดยรวมของประเทศ เศรษฐกิจไทยอยู่ในช่วงชะลอตัวอยู่แล้ว โดยการเติบโตลดลงจากร้อยละ 4.2 ในปี 2561 เป็นร้อยละ 2.4 ในปี 2562 ทั้งค่าจ้างตามตัวเลขก็ลดลงตลอดปี 2562 การเติบโตที่ซาลงนี้เกิดจากความต้องการส่งออกน้อยลง การลงทุนภาครัฐลดลง รวมทั้งภัยแล้ง ส่วนการหดตัวในปี 2563 อันเนื่องมาจากโรคโควิด-19 นี้เกี่ยวเนื่องกับการส่งออกที่ลดลงอย่างรวดเร็วประกอบกับการลงทุนภาคเอกชนที่ติดลบ (Deloitte, 2020) ความยากจน ในช่วงปี 2558-2561 อัตราความยากจนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.21 เป็นร้อยละ 9.85 และตัวเลขจำนวนประชากร ที่ดำรงชีวิตอยู่ได้เส้นแบ่งความยากจนเพิ่มขึ้นจาก 4.8 ล้านคน เป็นมากกว่า 6.7 ล้านคน (The World Bank, 2020) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังคงเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากประเทศไทยมีดัชนีความเหลื่อมล้ำสูงเป็นอันดับต้น ๆ ในภูมิภาค (Oxford Policy Management, 2020) ผลกระทบหนักที่สุดของประเทศไทยอยู่ในภาคการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวต่างประเทศยุติการเดินทางแทบทั้งหมดตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 การหยุดชะงักของการนำเข้าและส่งออกคาดว่าจะส่งผลเด่นชัดต่อประเทศไทย โดยเฉพาะเนื่องจากการนำเข้าและส่งออกมีสัดส่วนสูงในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Deloitte, 2020) สิ่งมีชีวิตทางทะเลได้รับประโยชน์จากการประกาศปิดพื้นที่เสี่ยงและการท่องเที่ยวที่ลดลง เพราะการระบายน้ำทิ้งจากชุมชนและโรงแรมตามชายหาดลดลง จึงเป็นผลดีต่อคุณภาพน้ำทะเล การเจริญเติบโตของระบบนิเวศปะการังและหญ้าทะเล ซึ่งดึงดูดให้สัตว์ทะเลหายากเข้าใกล้ชายฝั่งมากขึ้น (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2563) ด้านสิ่งแวดล้อมการประกาศปิดพื้นที่เสี่ยง ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม 2563 ส่งผลให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง ร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว อีกทั้งยังพบเห็นสัตว์ใกล้สูญพันธุ์และสัตว์หายากตามอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทั้งในทะเลและป่าไม้ เนื่องจากการสั่งปิดพื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเช่นกัน (วิจารณ์ สิมาฉายา, 2563) ปรากฏการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย ซึ่งสามารถฟื้นตัวได้รวดเร็วเนื่องจากสภาพแวดล้อมดีขึ้น ทั้งนี้ความท้าทายต่อไปคือ จะทำอย่างไรให้เศรษฐกิจฟื้นคืนสภาพเดิมได้ โดยแลกมาด้วยความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด แรงงานของประเทศไทยในปี 2562 มีจำนวน 37.6 ล้านคน โดย

มากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในภาคนอกระบบ ซึ่งหมายความว่าคนกลุ่มนี้ไม่ได้รับความคุ้มครองจากระบบประกันสังคม ภาคที่ได้รับผลกระทบสูงสุด ได้แก่ บริการที่พักและอาหาร 2.8 ล้านตำแหน่งงาน โดยร้อยละ 63 เป็นแรงงานนอกระบบ ค่าส่งและค่าปลีก 6.2 ล้านตำแหน่งงาน ร้อยละ 55 เป็นแรงงานนอกระบบ ก่อสร้าง 2.2 ล้านตำแหน่งงาน ร้อยละ 45 เป็นแรงงานนอกระบบ ขนส่ง เก็บรักษา และสื่อสาร 1.5 ล้านตำแหน่งงาน ร้อยละ 36 เป็นแรงงานนอกระบบ และการผลิต 6.1 ล้านตำแหน่งงาน ร้อยละ 21 เป็นแรงงานนอกระบบ (ILO Stat, 2020) ภาคเกษตรกรรมมีแรงงานจำนวนมากที่สุด (11.8 ล้านราย) โดยมีแรงงานนอกระบบสูงมาก (ร้อยละ 92) แม้การจ้างงานในภาคเกษตรกรรมจะคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19 น้อยกว่าภาคอื่น ๆ แต่ภัยแล้งก็ส่งผลกระทบเด่นชัดเช่นกัน แรงงานประมาณ 6.6-7.5 ล้านตำแหน่งงาน มีความเสี่ยงในวิกฤตการณ์ครั้งปัจจุบันนี้ ทั้งในแง่ของการสูญเสียงานหรือถูกลดชั่วโมงทำงานและค่าจ้างคนงานราว 21 ล้านคน ในภาคที่ถูกกระทบหนักข้างต้นจะต้องแบกรับปัญหาการถูกลดชั่วโมงทำงาน ถูกลดค่าจ้าง หรือการปลดพนักงาน ประเทศไทยพบว่าชั่วโมงทำงานลดลงร้อยละ 6 ในไตรมาสแรกของปี 2563 เมื่อเทียบกับไตรมาสสุดท้ายของปี 2562 และลดลงร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปี 2562 ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นไตรมาสที่สอง จึงหมายถึงการสูญเสียรายได้ครัวเรือนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้คาดว่าจะพบการจ้างงานลดลงสูงสุดในกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ (Office of the UN Resident Coordinator, 2020) ธนาคารแห่งประเทศไทยพยากรณ์การหดตัวสูงสุด โดยคาดว่าจะหดตัวสูงถึงร้อยละ 8.1 ในปี 2563 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ก่อนเกิดการระบาดใหญ่ ประเทศไทยมีความคืบหน้าในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง วิกฤตการณ์โควิด-19 ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินงานดังกล่าว นอกจากความยากจนกับการเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว แม้จะยังเร็วเกินกว่าจะหาหลักฐานเชิงประจักษ์มาบ่งชี้ผลกระทบ แต่ก็สามารถคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบต่อเป้าหมายต่าง ๆ ได้ ความยากจน อัตราความยากจนลดลงอย่างมากจากร้อยละ 67 ในปี 2529 เหลือเพียงไม่ถึงร้อยละ 8 ในปี 2560 หลายปีมานี้ พบว่า อัตราความยากจนเพิ่มขึ้นเป็นเกือบร้อยละ 10 ในปี 2561 โดยมีจำนวนแน่นอนของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนเพิ่มขึ้นจาก 4.8 ล้านคน เป็นมากกว่า 6.7 ล้านคน (World Bank, 2020) จากความต้องการของตลาดที่ลดลงได้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจส่วนใหญ่ทำให้รายได้ลดลง การเข้าถึงความช่วยเหลือของรัฐสำหรับผู้ประกอบการมีความไม่แน่นอน แม้จะได้รับความช่วยเหลือแต่ผู้ประกอบการต่าง ๆ ก็ต้องใช้เวลาในการฟื้นตัวผู้ประกอบการบางรายอาจต้องเลิกกิจการไปเลย กิจการขนาดเล็กเข้าถึงความช่วยเหลือตามแผนกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลได้น้อย ในส่วนของการท่องเที่ยวและธุรกิจอื่นก็เผชิญภาวะเช่นเดียวกัน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคบริการถูกกระทบอย่างแสนสาหัส ส่วนธุรกิจที่พึ่งพาการส่งออกจะเผชิญกับการหดตัวอย่างมาก เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลกและความต้องการของตลาดที่ลดลงจากคู่ค้าของประเทศไทยจะชะลอการฟื้นตัวในภาคเหล่านี้ คาดว่าสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งบางส่วนเป็นผลมาจากหนี้ครัวเรือนที่มาจากรายได้ลดลงและความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ความเสี่ยงจากการระบาดใหญ่ส่งผลให้อัตราความยากจนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการตกงาน รายได้ลดลง และสูญเสียการดำรงชีพ การแพร่ระบาดครั้งนี้คาดว่าจะร้ายแรงขึ้นอีก ข้าเดิมสถานการณ์ที่ย่ำแย่อยู่แล้วของครัวเรือนรายได้น้อยให้ยิ่งทรุดหนัก ซึ่งการดำรงชีพต้องพึ่งพิงเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีการจ้างงานรวมร้อยละ 31 ในภาคนี้เกษตรกรรมและแรงงานนอก

ระบบจึงมีแนวโน้มเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงที่สุด ส่วนลูกจ้างในภาคการท่องเที่ยวจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 9 ของการจ้างงานรวมแต่ไม่รวมแรงงานนอกระบบ มีแนวโน้มว่างงานในระยะสั้น และมีความเสี่ยงต่อการตกอยู่ภายใต้กับดักความยากจนสูงกว่าภาคอื่น จนกว่าการเดินทางของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมทางธุรกิจจะกลับคืนสู่สภาพเดิม แรงงานข้ามชาติในภาคเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวจะเป็นอีกกลุ่มเสี่ยงหนึ่ง เพราะเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างจำกัด จากข้อมูลของกระทรวงแรงงาน ณ เดือนสิงหาคม 2562 มีแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยจำนวน 2.9 ล้านคน (EIU, 2020) การกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมในช่วงสัปดาห์ที่เสี่ยง ตลาดออนไลน์และธุรกิจโลจิสติกส์การขนส่งสินค้าเกิดขึ้นมากมาย กิจกรรมรุ่งเรืองประสบผลสำเร็จ การจับจ่ายซื้อของออนไลน์เติบโตขึ้นมาก ซึ่งมีสัญญาณบ่งชี้ว่าเป็นการค้าขายโดยผู้ประกอบการรายย่อยเพิ่มขึ้น แพลตฟอร์มตลาดดิจิทัลจะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการค้าได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตกับผู้บริโภคติดต่อกันได้โดยตรง เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสูง แพลตฟอร์มดิจิทัลจึงกลายเป็นโอกาสสำหรับกำลังแรงงานที่มีการศึกษา ดังนั้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การเชื่อมต่อเทคโนโลยี ตลอดจนทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นประโยชน์อย่างมากมายมหาศาลต่อกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งคนที่จำเป็นต้องประกอบอาชีพอิสระหลังถูกเลิกจ้าง ซึ่งการทำงานร่วมกันของทุกองค์ประกอบจะร่วมกันขับเคลื่อนธุรกิจในทุกภาคส่วนนั่นเอง (Dess, Lumpkin & Eisner, 2010) ความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนนั้น ไม่สามารถบรรลุได้ด้วยประสิทธิภาพของการดำเนินงานในธุรกิจนั้นเพียงผู้เดียว (Porter, 1996: 61-78) จึงจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและภัยคุกคาม (Wilson, 2002, p.1) ซึ่ง Kaplan & Norton (2001) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในกรอบระยะเวลาที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อประกอบการวางแผนในการใช้วิธีการและทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด Kaplan & Norton (2010) ได้กล่าวต่ออีกว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และการวิเคราะห์แนวโน้มทางการตลาดและวิเคราะห์ภาพรวมของธุรกิจในอนาคต โดยใช้เครื่องมือ PESTEL Analysis จึงเป็นกระบวนการตัดสินใจที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ให้เข้ากับวิธีการหรือเครื่องมือที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้มุ่งหวังไว้ (ปัญญาณัฐ ศีลาฉาย, 2559: 23) อีกทั้ง Lee (2013) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันและเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการ หรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจ และหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้นจะได้รับการตอบสนอง และทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอทั่วกัน

การระบาดของโควิด-19 ในครั้งนี้ ทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อประชากรกลุ่มยากจนและกลุ่มเปราะบางอย่างที่สุด ซึ่งจะก่อปัญหาสังคมตามมา อีกทั้งยังเป็นความยากลำบากในการขอรับความช่วยเหลือจากรัฐ จากประเด็นปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วจึงควรให้ความสำคัญกับธุรกิจท้องถิ่นเพื่อเป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่น การระบาดของโควิด-19 ครั้งนี้ ส่งผลให้คนตกงานส่วนใหญ่ต้องหันกลับไปสู่ภูมิลำเนาบ้านเกิด การเพิ่มผลิตภาพในภาคเกษตรกรรมและธุรกิจชุมชนจะช่วยเพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจในชนบทอีกด้วย

ดังนั้นการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝากในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบมูลค่าทางเศรษฐกิจและแนวทางการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝากจังหวัดจันทบุรีในช่วงโควิด-19 ซึ่งเป็นการประคับประคองให้ผู้ประกอบการอยู่รอด และพร้อมจะฟื้นตัวหลังเกิดภาวะวิกฤตของโควิด-19 จึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบมูลค่าทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝาก จังหวัดจันทบุรี ในช่วงโควิด-19
2. เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝาก จังหวัดจันทบุรี ในช่วง โควิด-19

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงผลกระทบต่อธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝากจังหวัดจันทบุรี และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบในช่วงสถานการณ์โควิด-19 และแนวทางการแก้ปัญหา
2. เป็นแนวทางให้ภาครัฐทั้งในส่วนของท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด-19 ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว
3. หน่วยงานของภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ได้
4. สถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนในเรื่อง ธุรกิจชุมชน สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์เชิงวิชาการได้
5. หน่วยงานของภาครัฐสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคตะวันออกหรือภาคอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สภาพท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริงในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลกระทบมูลค่าทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝากจังหวัดจันทบุรี ในช่วงโควิด-19 เป็นการศึกษาวิจัยแบบประสานวิธี (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

การศึกษาผลกระทบมูลค่าทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝากจังหวัดจันทบุรี ในช่วงโควิด-19 กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาผลกระทบมูลค่าทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝาก จังหวัดจันทบุรี ในช่วงโควิด-19 และแนวทางการแก้ปัญหา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการเลือกโดยการสุ่มตัวแปรที่จะศึกษาออกมาเป็น 2 กลุ่ม ไม่ต่ำกว่า 30 คน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจขายของฝาก จังหวัดจันทบุรี ในช่วงโควิด-19 ดังนี้

- 1) ผู้ประกอบการ
- 2) ผู้บริโภค

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการภายในขอบเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา และรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 จนถึงเดือนกันยายน 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

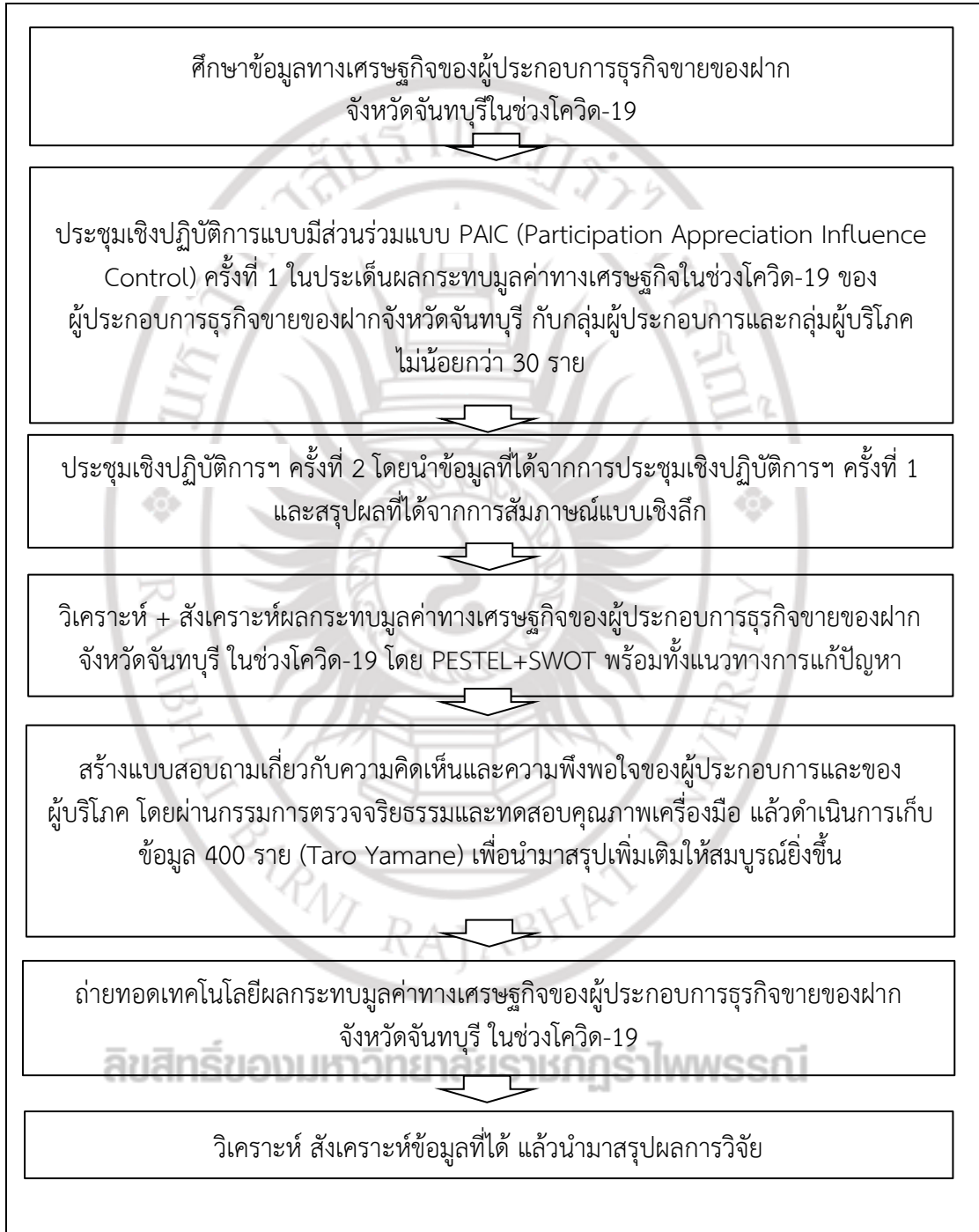
โควิด-19 หมายถึง โรคอุบัติใหม่ที่เกิดการระบาดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เป็นการระบาดไปทั่วโลก โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ หมายถึง ผลจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการประกอบอาชีพ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และการออมของผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝากจังหวัดจันทบุรี

ผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝาก หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจขายของฝากที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรี ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย